

Přednášky 66. Šrámkovy Sobotky

Sobotka, 10. června 2022 – Letošní 66. ročník Šrámkovy Sobotky, festivalu českého jazyka, řeči a literatury, je pod titulem *Genius loci* připraven od 2. do 9. července 2022. Vzdělávací část programu slibuje vzrušující intelektuální dobrodružství.

Dramaturgie pětidílného přednáškového cyklu vychází ze snahy dát festivalovému tématu základní půdorys a ukotvit ho v širším kontextu humanitního uvažování. Spolugarantka cyklu a členka přípravného výboru festivalu doc. dr. Irena Vaňková, Ph.D., objasnila podrobnosti: „*Fenomén zvaný genius loci je nejprve podroben filozofickému tázání po místě v jeho existenciálním významu pro člověka a lidské společenství (M. Joukl). Cyklus pokračuje historickým exkursem zaměřeným na genia loci Českého ráje a Sobotky s jejich typickými přírodními a kulturními dominantami (E. Chodějovská). Poté dostává slovo problematika spojená se specifickou reflexí městského prostoru (a genia loci) v české literatuře (E. Gilk, Z. Fišer). Závěrečná přednáška je zaměřena na to, jak se prostorové dominanty města promítají do jazyka, přesněji řečeno do lidské pojmenovací praxe (M. Ptáčnicková).*“

Témata přednášek jsou zvolena tak, aby perspektivy filozofie, historie, literární vědy a jazykovědy (onomastiky) zohlednily obecné i specifické rysy genia loci (a prostoru vůbec). A aby se při tom dostal ke slovu jak prostor přírodní, tak kulturní, ten pak v podobě prostoru města s jeho typickými objekty a prostředím (s ohledem na Prahu, Brno, ale i maloměsto, jako je Sobotka).

„*Přednášející patří mezi přední odborníky v daných oblastech a rekrutují se z různých českých a moravských akademických pracovišť,*“ dodává spolugarant cyklu a člen přípravného výboru Mgr. Vlastimil Čech, Ph.D. „*Jedinečná programová linie, která vznikla pouze pro letošní ročník festivalu, disponuje i akreditací dalšího vzdělávání učitelů.*“ **Po absolvování cyklu bude účastníkům vystaveno osvědčení.**

I Sobotka je příkladem specifického maloměsta, jehož genia loci spoluutváří pro mnohé mj. i léta konaný festival s jeho tradicí a rituály, vázanými často na zcela určitá místa. Vedle přednášky budou proto městu věnovány **dvě procházky**. Jedna povahy vlastivědné, pojmenovaná Sobotecká zastavení, na které budou průvodci historik Karol Bílek a učitelka Olga Bičíšťová. Druhou, pojmenovanou Scénologie Sobotky, povede známý režisér Radovan Lipus. Odpověď na otázku *Co je genius loci (Šrámkovy) Sobotky?* bude hledat několik osobností při **akademické diskusi** a exkurzi v muzeu Fráni Šrámka.

Kontakt pro média: Jan Bílek, člen Přípravného výboru ŠS, 605 301 191, bilek.jan1@gmail.com; Irena Vaňková, členka Přípravného výboru ŠS, garantka přednášek, irena.vankova@ff.cuni.cz; Vlastimil Čech, člen Přípravného výboru ŠS, garant přednášek, 15850@mail.muni.cz.

Podrobnosti o pořadech podává webová stránka <https://sramkovasobotka.cz>.

Příloha:

4. července 2022

PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D. – Epifanie místa: genius loci a horizonty domova

Žitý svět skýtá setkání a rozhovor také s místy. V nich dříme a promlouvá mnohá zkušenost se světem a vlastním životem lidí, zrcadlí a zjevuje významy, které jsou v nich uloženy. Jak rozumíme místům? Co představuje genius loci? Jak se utváří domov? Přednáška je inspirována fenomenologickými přístupy s cílem ozřejmit lidské vazby na prostorové dimenze života a společně sdílený svět.

Přednášející působí na Katedře sociologie Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, kde jeden z vyučovaných předmětů věnuje sociologii domova. Výzkumná činnost v rámci pracoviště skýtá uplatnění jak sociologických, tak filozofických přístupů. Absolvoval doktorské studium filozofie na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Ve své disertační práci, vedené profesorkou Jaroslavou Peškovou, se věnoval pojetí a významu domova v kontextu filozofie výchovy.

5. července 2022

Mgr. Eva Chodějovská, Ph.D. – Humprecht jako symbol Sobotky

Genius loci – místo paměti – ikona: tři nástroje pro popsání vztahu člověka k místu. Umožňují pochopit to, jak lidé naplňují některá místa významy a jak se z těchto míst stávají symboly měst a regionů. Obecná část přednášky, zaměřená na užívání těchto pojmů v souvislosti s aktuálně frekventovaným tématem krajiny, bude bohatě dokumentována na konkrétních příkladech z Českého ráje.

Přednášející působí jako vědecká pracovnice v Moravské zemské knihovně v Brně a vyučuje urbánní dějiny na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Je historičkou a archivářkou. Zabývá se historickou kartografií, geografii a kulturními dějinami raného novověku. Autorka a spoluautorka desítky monografií a atlasů: např. *Heřman Jakub Černín na cestě za Alpy a Pyreneje* (2014), *Akademický atlas českých dějin* (2014) a *Krajina v rukou barokního člověka* (2020).

6. července 2022

Doc. Mgr. Erik Gilk, Ph.D. – Umělecký obraz maloměsta v moderní české próze

Prostředí maloměsta je jedním z konstitutivních časoprostorů moderní české prózy, těžko bychom tento fenomén hledali v polské či slovenské literatuře. Souvisí to asi s maloměstským původem řady českých spisovatelů (A. Jirásek, K. M. Čapek-Chod, F. Šrámek, K. Poláček, R. Weiner, J. Havlíček, J. Fried, M. Viewegh, S. Komárek). Pokusíme se zodpovědět otázku, zda v textech zobrazujících maloměsto spíše prostředí utváří své obyvatele, anebo je tomu naopak.

Přednášející působí od roku 2000 na Katedře bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, od roku 2011 jako docent. Je literární historik a kritik. Specializuje se především na českou meziválečnou a polistopadovou prózu. Edičně připravil poslední svazek Spisů Karla Poláčka, komentované vydání Almanachu na rok 1914 a Fuksovy prózy pro Českou knižnici. Vydal monografie o Karlu Poláčkovi a Ladislavu Fuksovi a dva soubory svých literárních kritik.

7. července 2022

Doc. PhDr. Zbyněk Fišer, Ph.D. – Neviditelná města Jiřího Kratochvila

Vystoupení se pokusí v několika momentech představit vybrané způsoby zobrazení architektury v současné české próze a interpretovat jejich rozmanité významy a souvislosti při modelování a prohlubování estetického zážitku z četby. Fikční světy literárních textů Jiřího Kratochvila tak při konfrontaci s realitou získávají pro svoje čtenáře roli alternativního bedekru, zprostředkovávajícího magického genia loci.

Přednášející pracuje jako vysokoškolský pedagog na Ústavu české literatury Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Je známý jako básník, překladatel, výtvarný esejista, literární vědec a didaktik tvůrčího psaní. Tiskem mu vyšly například básnické sbírky a odborné texty *Tvůrčí psaní v literární výchově jako nástroj poznávání* (2012), *Překlad jako kreativní proces: teorie a praxe funkcionalistického překládání* (2009) nebo texty o současné české literatuře.

8. července 2022

PhDr. Martina Ptáčnicková, Ph.D. – Genius loci města Prahy a uliční názvosloví

Jména veřejných prostranství nejsou jen praktickou pomůckou pro orientaci ve městě. Tvoří také otisk historického vývoje města, podílí se na utváření městské identity a v moderní době se stávají nástrojem působení politické moci. Přednáška se zaměří na jména úředně schválená, ale i na neméně zajímavá jména neúřední, při jejichž tvoření se nezdědka uplatnil humor a bezmezná fantazie pojmenovatelů.

Přednášející působí v oddělení onomastiky Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky. Jako bohemistka se specializuje na urbanonyma – jména městských veřejných prostranství. Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy jim věnovala disertační práci, která vyšla jako monografie *Mezi Stalinovou třídou a Husákovým tichem. Kapitoly z pražské toponymie* (2021).